

Տվյալների հավաքագրման նախաձեռնություն 2008

Հետազոտության համառոտ նկարագրությունը

Տվյալների հավաքագրման նախաձեռնությունը (ՏՀՆ) Հետազոտական ռեսուրսների կովկասյան կենտրոնների (ՀՌ-ԿԿ) տարածաշրջանային ծրագրերից է, որի նպատակը հարավկովկասյան երկրներում սոցիալական, քաղաքական և տնտեսական գործընթացների վերաբերյալ տվյալների հավաքագրումն է: Առավելագույնս համադրելի տվյալների ամենամյա հավաքագրումը Հայաստանում, Վրաստանում և Ադրբեջանում իրականացվում է 2004թ. ի վեր: Եթե 2004թ. հարցումն անցկացվել է միայն հարավկովկասյան երկրների մայրաքաղաքներում, ապա 2005թ. ամեն երկրում ավելացվել են մեկական տարածաշրջան, իսկ 2006թ.-ից հետո հետազոտություններն ընդգրկել են ինչպես մայրաքաղաքները, այնպես էլ մյուս քաղաքային և գյուղական բնակավայրերը¹:

Հարցման գործիքը

Հարցման գործիքը՝ հարցաթերթը, մշակվել է երեք երկրների փորձագետներից կազմված աշխատանքային խմբերի կողմից և տարեց-տարի վերանայվել է, ավելացնելով նոր հարցեր և բացառելով որոշ՝ ոչ-այնքան արդյունավետ հարցերը: Հիմնական հարցաշարը պարունակում է Հարավկովկասյան երկրներում սոցիալական, քաղաքական և տնտեսական զարգացումների վերաբերյալ մոտ 100 հարց: 2008 թվականին հիմնական հարցաշարը հարստացվել է այնպիսի հարցերով, որոնք բացահայտում են հանրության կարծիքը ռուս-վրացական հակամարտության առնչությամբ, գյուղալիզացիայի դրսևորումներին՝ մասնավորապես, դրա ազդեցությանը ազգային մշակույթի վրա: Ի տարբերություն 2007թ., երբ հարցման վարչարարությունը բարելավելու նպատակով հարցաթերթը տրոհվել էր երկու՝ անհատական և տնային տնտեսության մասերի, 2008թ. դրանք միաձուլվել են՝ հնարավորություն տալով կրճատել հարցազրույցի ընդհանուր տևողությունը և պարզեցնել դրա ընթացքը, անշուշտ, առանց խաթարելու հարցման որակը: 2008թ. դեմ-առ-դեմ հարցազրույցը միջինում տևել է մոտ 50 րոպե:

Հարցման մեթոդաբանությունը

Բոլոր երեք հանրապետություններում հարցումն անցկացվել է միասնական ընտրանքային մեթոդաբանությամբ՝ նախնական ստրատիֆիկացմամբ բազմաստիճան քլաստերային ընտրանքով: Վրաստանում և Ադրբեջանում որպես ընտրանքի հիմք են ընդունվել վերջին մարդահամարի հասցեացանկերը (հարցված տնային տնտեսությունների հասցեները), մինչդեռ Հայաստանում հարցված տնային տնտեսությունների ընտրանքի համար օգտագործել է էլեկտրացանցների բաժանորդների ցանկը²: Հարավկովկասյան հանրապետությունների տարբեր աշխարհագրական շրջանների, ինչպես նաև նախկին տարիների տվյալների հետ համեմատականությունն ու ներկայացուցչականությունն ապահովելու համար 2008թ. հարցման ժամանակ ևս նախնական ստրատիֆիկացմամբ առանձնացվել է 9 ստրատա: Յուրաքանչյուր երկիր բաժանվել է 4 աշխարհագրական ստրատաների և մայրաքաղաքի: Այդ 4 ոչ-մայրաքաղաքային ստրատաներից յուրաքանչյուրն իր հերթին տրոհվել է քաղաքային ու գյուղական վայրերի: Այնուհետև, հաշվի առնելով աշխարհագրական դիրքը, յուրաքանչյուր ստրատայում կազմավորվել են շուրջ 500 տնային տնտեսություններից բաղկացած քլաստերներ, և յուրաքանչյուր ընտրված քլաստերում հարցման համար պատահականորեն ընտրվել է 30 տնային տնտեսություն: Հարցազրույցն իրականացվել է տնային տնտեսությունում մեկ չափահաս անդամի հետ, վերջինիս ընտրության հիմք ընդունելով Քիշի աղյուսակը: Հաշվի առնելով ընտրանքի դիզայն էֆֆեկտը և մերժումների ակնկալվող մակարդակը, Հայաստանում ընտրվել էր 3128 տնային տնտեսություն, մինչդեռ լիարժեք հարցումներ իրականացվել են 2082-ում:

Տվյալների հասանելիությունը

Հարցաթերթը, ցուցադրաքարտերը, ընտրանքի մեթոդաբանության մանրամասն նկարագրությունը, հավաքագրված տվյալների բազան (SPSS ֆորմատով) և որոշ նախնական արդյունքներ տեղակայված են ՀՌ-ԿԿ տարածաշրջանային վեբկայքում՝ www.crrccenters.org հասցեով: Լրացուցիչ տեղեկությունների համար կարող եք դիմել ՀՌ-ԿԿ-Հայաստան՝ crrc@crrc.am էլ. հասցեով:

ՀՌ-ԿԿ-ն հետազոտական ռեսուրսների և ուսումնական կենտրոնների ցանց է՝ հիմնադրված 2003թ. Հայաստանի, Ադրբեջանի և Վրաստանի մայրաքաղաքներում՝ Հարավային Կովկասում հասարակագիտական հետազոտություններն ու պետական քաղաքականության վերլուծությունները խթանելու նպատակով: Նյու Յորքի Կարնեգի կորպորացիայի, Եվրասիա համագործակցություն հիմնադրամի և տեղական համալսարանների գործակցությամբ հիմնված ծրագիրը գիտնականներին և քաղաքական գործիչներին առաջարկում է համատեղ հետազոտությունների, դասընթացների և տարածաշրջանային համագործակցության բազմաթիվ հնարավորություններ: ՀՌ-ԿԿ ծրագրերի մասին տեղեկությունների համար դիմեք.

ՀՌ-ԿԿ-Հայաստան. Երևան 0025, Արմյան փող., 52, 3-րդ. հարկ: Հեռ./ֆաքս՝ 58-13-30, 58-14-50; crrc@crrc.am; www.crrc.am

¹ Հարցում չի անցկացվել Լեռնային Ղարաբաղում, Նախիջևանում, Աբխազիայում և Օսեթիայում:
² Ընտրանքային բազան տրամադրվել է Հայաստանի Էլեկտրացանցների կողմից: Այն վերջին անգամ բարձրացվել է 2007թ. ապրիլին, և ընդգրկում է ցանցի բաժանորդ բոլոր տնային տնտեսությունները: